

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

21^ο Συνέδριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών Θεολογίας

Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

*Η διαχρονική σχέση, οι συνέπειες και ο απόηχος
της συνάντησης από την ύστερη αρχαιότητα ως
τις μέρες μας*

Αθήνα 6-8 Δεκεμβρίου 2018

**Πολιτιστικό Κέντρο Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών
Βασιλείου του Μεγάλου 15, Αθήνα**

<https://www.stigma.gr/umap23862-vasileiou-tou-megalou-15-athina-118-54-ellada.html>

Υπό την αιγίδα του Τμήματος Θεολογίας
και τη σύμπραξη της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.
Διοργάνωση: Μεταπτυχιακός Φοιτητικός Θεολογικός Σύνδεσμος.

Επιστημονική Επιτροπή

Θωμάς Ιωαννίδης
Αναπλ. Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας,
Θεολογική Σχολή ΕΚΠΑ

Δημήτριος Μόσχος
Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας,
Θεολογική Σχολή ΕΚΠΑ

Σταύρος Γιαγκάζογλου
Επίκ. Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας,
Θεολογική Σχολή ΕΚΠΑ

Γεώργιος Σταυρόπουλος-Γιουσπάσογλου
Λέκτορας Τμήματος Θεολογίας,
Θεολογική Σχολή ΕΚΠΑ

Οργανωτική Επιτροπή

Αλέξανδρος Γραμματικόπουλος
Ανδρέας Δουλφής
Γεώργιος Γεράκης
Γεώργιος Ντόκος
Σωτηρία Κοσμά

Γραμματειακή υποστήριξη:

Αδαμαντία Βουρνάζου
Ουρανία Μπέγκαϊ

Πέμπτη 6 Δεκεμβρίου 2018

18:00 Χαιρετισμοί

18:50 Εισαγωγικό Συμπόσιο

Τράπεζα λόγου για τη συμβολή του **Σεβ. Μητροπολίτη Περγάμου και Ακαδημαϊκού κ. Ιωάννη Ζηζιούλα** στην έρευνα των **σχέσεων Ελληνισμού και Χριστιανισμού** με αφορμή την έκδοση του νέου βιβλίου του «Ελευθερία και Ύπαρξη. Η μετάβαση από τον αρχαιοελληνικό στον χριστιανικό Ελληνισμό». Συμμετέχουν ο **Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος Σαββάτος** (Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών), ο **κ. Κωνσταντίνος Κορναράκης** (Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών) και ο **κ. Δημήτριος Μόσχος**, (Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών). Την τράπεζα λόγου συντονίζει ο **κ. Σταύρος Γιαγκάζογλου** (Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

20:10 Συζήτηση

Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου 2018

Α΄ Συνεδρία: Η βιβλική παράδοση του Χριστιανισμού συναντά τον Ελληνισμό

Πρόεδρος: Απόστολος Νικολαΐδης, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής, Καθηγητής Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, Ε.Κ.Π.Α.

9:30 Αρχμ. Άγγελος Ανθόπουλος: Από την διάσπαση του ανθρωπίνου γένους στην ενότητα του σώματος της Εκκλησίας.

9:45 Γεώργιος Αρχοντής: Ο “ελληνικός” χαρακτήρας της Λουκιάνειας (Αντιοχειανής) αναθεώρησης του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης. Παραδείγματα επί της γλώσσας και του ύφους της μετάφρασης.

10:00 Αρχμ. Γρηγόριος Κιούσης: Η συνάντηση Ελληνισμού και Χριστιανισμού σύμφωνα με τη μαρτυρία της Καινής Διαθήκης: Η απαρχή μιας λυτρωτικής και αιεφόρου συνύπαρξης.

10:15 Γεώργιος Γεράκης: Η αποδόμηση της ειδωλολατρίας κατά τον Απόστολο Παύλο στην Προς Ρωμαίους Επιστολή.

10:30 Γαρυφαλλιά Παππά: Το χριστιανικό μαρτύριο υπό την θέαση του αρχαιοελληνικού πνεύματος.

10:45 Σταύρος Γιαγκάζογλου (Επίκ. Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Κόσμος, άνθρωπος και ιστορία. Η συνάντηση της αρχαιοελληνικής με τη βιβλική παράδοση του Χριστιανισμού.

11:05 Θωμάς Ιωαννίδης (Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Η σημασία των όρων “Ελλην” και “Ελληνες” στην Καινή Διαθήκη.

11:25 Συζήτηση

12:00 Διάλειμμα

Β΄ Συνεδρία: Ο διάλογος και η σύγκρουση του Χριστιανισμού με την αρχαιοελληνική σκέψη και παράδοση

Πρόεδρος: Θωμάς Ιωαννίδης, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας, Αναπλ. Καθηγητής, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.

12:30 Παναγιώτης Καμπούρης: Το ζήτημα της αθανασίας στην αρχαία ελληνική σκέψη και η χριστοκεντρική του θεώρηση.

12:45 Παντελής Λεβάκος: Ο Μέγας Αντώνιος μεταξύ χριστιανικής άσκησης και χριστιανικής φιλοσοφίας.

13:00 Χρήστος Πανάγου: Η Λιτανεία: ειδωλολατρική προέλευση, χριστιανική ανανοηματοδότηση.

13:15 Αργυρώ Δεληδάκη: Η παρουσία των γυναικών στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο, από την Κλασική Εποχή έως την Ύστερη Αρχαιότητα. Οι περί θηλυκότητας θρησκευτικές και κοινωνικές αντιλήψεις.

13:30 Σοφία Παπαϊωάννου (Καθηγήτρια, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Περί φρονίμων και μωρών παρθένων: ο θεσμός των Εστιάδων και η θεολογική, πολιτισμική και πολιτική προσέγγιση της αγνότητας κατά την Ύστερη Αρχαιότητα.

13:50 Απόστολος Νικολαΐδης (Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής Αθηνών, Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευσιολογίας, Ε.Κ.Π.Α.): Η έννοια της μεσότητας στο Αριστοτελικό και Χριστιανικό ήθος.

14:10 Συζήτηση

Λήξη της πρωινής συνεδρίασης

Γ΄ Συνεδρία: Η μαρτυρία των μνημείων και των έργων τέχνης για τη συνάντηση Ελληνισμού και Χριστιανισμού

Πρόεδρος: Ιωάννης Παναγιωτόπουλος, Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.

17:30 Παναγιώτα Κατωπόδη: Αρχαιοελληνική Τέχνη – Βυζαντινή Ζωγραφική: Συνέχεια ή μεταμόρφωση; Δάνεια και επιδράσεις.

17:45 Νικόλαος Μαρκοζάνης: Επιβιώσεις Αρχαίων διακοσμητικών μοτίβων στην μνημειακή εκκλησιαστική ζωγραφική.

18:00 Ανδρέας Δουλφής: Σταυρικές εγχαραξίσεις και απολάξευση γλυπτών κατά την Ύστερη Αρχαιότητα. Μία ερμηνευτική προσέγγιση.

18:15 Σταυρούλα Καπαράκου: Ο Υμηττός στην Αρχαία και τη Χριστιανική Λατρεία.

18:30 Σωτηρία Κοσμά: Ασκληπιός και Χριστιανισμός: Αρχαία ιερά του Ασκληπιού στην Ελλάδα και η σχέση τους με τις παλαιοχριστιανικές εκκλησίες.

18:45 Ιωάννα Στουφή-Πουλημένου (Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Η συνάντηση Χριστιανισμού και Ελληνισμού στην Αθήνα της Ύστερης Αρχαιότητας: Η μαρτυρία των μνημείων.

19:05 Συζήτηση

19:30 Διάλειμμα

20:00 Δημήτριος Ι. Κυρτάτας (Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας): Ο Ελληνισμός, ο Χριστιανισμός και η αμηχανία του ιστορικού.

20:20 Συζήτηση

Λήξη της απογευματινής συνεδρίασης

Σάββατο 8 Δεκεμβρίου 2018

**Α΄ Συνεδρία: Διάλογος, κριτική πρόσληψη, συγκρούσεις και συνθέσεις.
Η διαμόρφωση της ιδιαίτερης ταυτότητας του Χριστιανισμού**

Πρόεδρος: Ιωάννα Στουφή, Αντιπρόεδρος Τμήματος Θεολογίας, Αναπλ. Καθηγήτρια, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.

9:30 Δαμιανός Καρπαθίου: Στοιχεία για την καταστροφή της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας: Οι ιστοριογραφικές μαρτυρίες της εποχής.

9:45 Αρσινόη Κορομηλά: Η χρήση της φιλοσοφίας σχετικά με το πρόσωπο του Αγίου Πνεύματος στα δογματικά έργα του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης.

10:00 Αλέξανδρος Γραμματικόπουλος: Η αποτύπωση του Ελληνισμού στο έργο του Ευσεβίου Καισαρείας: Η περίπτωση της *Εύαγγελικής προπαρασκευής*.

10:15 Γεώργιος Ντόκος: Πρόκλος και Φίλιππος στην Αθήνα: Παγανιστές και Χριστιανοί στην Αθήνα του 5ου μ.Χ. αιώνα.

10:30 Γεώργιος Σταυρόπουλος-Γιουσπάσογλου (Λέκτορας, Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Το πρόβλημα της ελληνομάθειας του Γρηγορίου Διαλόγου.

10:50 Δημήτριος Μόσχος (Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Ο ρόλος της ελληνορωμαϊκής πολιτικής σκέψης κατά την εμφάνιση του Χριστιανικού μοναχισμού (στην Αγγλική).

11:10 Συζήτηση

11:30 Philippe Blaudeau (Professeur des Universités en histoire romaine, Université d'Angers/Angers University): Hypatia of Alexandria as seen by Christian sources (Vth-VIth centuries).

11:50 Συζήτηση

12:00 Διάλειμμα

**Β΄ Συνεδρία: Διάλογος, κριτική πρόσληψη, συγκρούσεις και συνθέσεις.
Η διαχρονική σχέση Ελληνισμού και Χριστιανισμού**

Πρόεδρος: Δημήτριος Μόσχος, Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.

12:30 Αδαμαντία Βουρνάζου: Η σημασία των αποφάσεων της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου για την ανάπτυξη των Γραμμάτων· ο κανόνας ΙΘ΄ ως αφετηρία αλλαγών.

12:45 Ηλίας Κρίππας: Οι περιπτώσεις των Μιχαήλ Ψελλού και Ιωάννη Ιταλού, ως σημείων αναφοράς στην αναζήτηση ορίων για την ενασχόληση με την ελληνική φιλοσοφία στο Βυζάντιο.

13:00 Μηνάς Τσερετόπουλος-Κασιμάτης: Η σχέση του λόγιου Μητροπολίτου Αθηνών Μιχαήλ Χωνιάτου και των συγχρόνων του Αθηναίων (τέλη 12^{ου} αι.) με την Αρχαιότητα και την Κλασική Αθήνα.

13:15 Αγγελική Χατζησταύρου: Η μετατόπιση του κέντρου βάρους της προσφοράς από την Εκκλησία στον Ελληνισμό: η περίπτωση των Φαναριωτισσών.

13:30 Ιωάννης Παναγιωτόπουλος (Επίκ. Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Πατριωτισμός και ελληνοχριστιανική παράδοση: οι πηγές της νέας ταυτότητας.

13:50 Συζήτηση

14:10 Εμμανουήλ Βαρβούνης (Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας, Δ.Π.Θ.): *Λείψανα* της ελληνικής αρχαιότητας στην ελληνική παραδοσιακή και λαϊκή θρησκευτική συμπεριφορά: μια κριτική ανάγνωση του ελληνορθόδοξου χαρακτήρα του λαϊκού πολιτισμού.

14:30 Συζήτηση

Λήξη της πρωινής συνεδρίασης

Γ΄ Συνεδρία: Ο απόηχος της σχέσης Χριστιανισμού και Ελληνισμού στην εποχή μας: φαινόμενα πώλωσης και περιθώρια διαλόγου και γόνιμης σύνθεσης

Πρόεδρος: Εμμανουήλ Βαρβούνης, Πρόεδρος Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας, Καθηγητής, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, Δ.Π.Θ.

17:00 Ion Croitoru (Professor, Faculty of Theology, Valahia University of Târgoviste): Το ζήτημα των πηγών για τη μετάφραση των λειτουργικών βιβλίων στα ρουμανικά, κατά το β΄ ήμισυ του ΙΖ΄ αιώνα.

17:20 Γεώργιος Ξιάρχος (Δρ. Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.): Το αντιχριστιανικό πνεύμα των σύγχρονων Ελλήνων παγανιστών.

17:35 π. Αθανάσιος Καρυάμης: Η αναβίωση του παγανισμού στη σύγχρονη Ελλάδα.

17:50 Γεώργιος Μανώλης: *Τὰ ἀρχαῖα παρήλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά:* Το κίνημα της Νέο-Ειδωλολατρίας και η ποιμαντική αντιμετώπισή του από την Εκκλησία.

18:05 Γεώργιος Γκρίλης: Αναζητώντας μία εκκλησιαστικά αυθεντική, σύγχρονη παιδαγωγική αντιμετώπιση της συνάντησης του Χριστιανισμού με τον Ελληνισμό.

18:20 Στέφανος Ζάρκα: Πώς διδάσκεται στο σχολείο η συνάντηση του Χριστιανισμού με τον Ελληνισμό;

18:35 Όλγα Ζευκλή: Η διδακτική προσέγγιση της συνάντησης του Χριστιανισμού και του Ελληνισμού μέσω της βιωματικής μάθησης για την Α΄ Γυμνασίου.

18:50 Συζήτηση

19:10 Διάλειμμα

19:30 Πρωτοπρ. π. Νικόλαος Λουδοβίκος (Καθηγητής Α.Ε.Α.Θ. και Ορθοδόξου Ινστιτούτου του Πανεπιστημίου του Cambridge): Είναι δυνατόν να ξεπεραστεί ο Πλατωνισμός;

19:50 Συζήτηση

Τέλος Συνεδρίου

Αquileia. Παλαιοχριστιανική βασιλική. Λεπτομέρεια από ψηφιδωτό. Ο Καλός Ποιμήν (3^{ος}-4^{ος} αι.). Έμμεσες συνδέσεις του Ιησού Χριστού με τον Ορφέα (Σύριγξ), και ίσως και με τον Ερμή (ίπταται και βρίσκεται ψηλότερα από τον οριζόντιο άξονα).